

ותיכננו את פרטי המסע לפטרה

הגיאולוגיה, אמר דן, היא המקצוע היחיד בו אפשר ללמוד ולעשות משהו וגם להסתובב ולסייר.

השלושה האחרים

דרתי לאילת לפני שבועיים, לחגיגות יום אילת. דני, שעזב את פלוגת הקיבוץ המאוחד, נשאר במקום כנהג באחד מישווי הסביבה. מטרתו היתה להרויח ולחסוך כסף ולהמשיך באין מפריע בלמודיו. כאשר ניסיתי להשיפע עליו שימצא עבודה יותר מתאימה לכשרונותיו השיב לי קצרות: "אל תהיי סנובית!"

ישבנו באילת בעצרת שנערכה לכבוד יום אילת, עדי אחרי נאומו של יגאל אלון. כש ישבנו ראיתי שני בחורים, בלתי מוכרים לי, שנגשו אלי.

"מה עם הטילו, דני?" שאל אחד מהם. הם החלו לדבר על דלק למכונית. לא שמעתי מה בדיוק דברו אולם הבנתי שהם עומדים לצאת לסיור. "כל זמן שאני כאן, דני לא ייצא לשום סיור", הודעתי.

"מה את עושה בושות?" הפציר בי דני. הבחורים צחקו על שאני מתערכת בדבריהם ומתעקשת.

למחרת, כשחזרנו לאילת, שוב ניגשו אליו השניים והחלו לשוחח עמו. התעצבנתי על שהם מנדנדים דוני. שבת באנו לקיוסק ה גלידה באילת. היתה שם חברה גדולה ועלי זה של בחורים ובתוכם אותם שני הבחורים ועוד צעיר בשם רם פרגאי. אותו הכרתי.

הכרתי את רם עוד מהתקופה בה היינו נערים צעירים במחנות העולים. הוא היה צעיר בלונדי ויפה תואר, שנהג תמיד להסי תובב עם בגד ים והזהו חשוף בצריף ה תנועה. מדי פעם היה בורח משעורים משע ממים בבית הספר ובא עם החברה לצריף: נפתח כאן בית ספר חדש, היה אומר, בית ספר חוגים. הוא היה תמיד בעל מרץ.

כשנכנסנו לקיוסק הגלידה, לא הספקתי לראות את הנעשה סביב והשלושה כבר חספו את דני והלכו עמו לצד "לכמה רג עים". הם חזרו אחרי שלוש שעות. באותו זמן ישבתי עם שאר האנשים וניסיתי למצוא מכרים שישפיעו על הבחורים לא לשחף את דני בטילו שהם עומדים לעשות.

כשחזרו הארבעה, נסענו ביחד לשקם. למרות שכעסתי עליהם, התיידתי עמם במ הרה. הם היו טיפוסים עליונים של צברים אופייניים. הם הזמינו בירה והשיחה זרמה בשטף. בין השאר דיברו גם על פטרה. הם דיברו על דורו לוי שנהרג לפני שנה בשבון מפטרה, והתוכחו עם רם על משהו מאחורי ההרים הגבוהים שמעבר לגבול. לא עלה אז בדעתי לקשור את הטילו שלהם עם פטרה. לפני שהלכנו, קנו הארבעה כל מיני דב

רים בשקם. זה היה משהו נורא לראות את החבילות שסחבו: ערימה גדולה של טב לאות שוקולד ובקבוקי משקאות חריפים. כששאלתי למה נועדו המצרכים, ענו לי: למסיבת פורים.

דני היה המבוגר שבהם. בן 23. קלמן שיי לבסקי עשה עלי רושם של בחור נמרץ, סוער ופיקח. עיניו לא היו שקטות אפילו רגע אחד. הוא התאים מאוד לאפיו של דן, כאילו תאמו האחד את השני. רם פרגאי נראה יותר ילדותי. זקנו צמח פרא והיה בלתי מסודר, אך היו לו עיניים חודרות -- צבר בכל מאת האחוזים. מנחם בן דוד היה השקט שבהבורה, אך גם לו / א חסרה אותה צורת דיבור צברית.

הוא אהב מוזיקה

מי שפגש אחד משיחת הארבעה לא נתן מלי מנחה. שמעתי אותו בחטף: "הערבים בסביבה הם עכשיו די שקטים...". חשבתי לדבר על זה עם דן וכשהיינו לבד שאלתי אותו: "על איזה ערבים דברתם?"

"מתחננו אותך קצת", הוא השיב לי. למחרת היתה מסיבת פורים. דן התי לבש והתחפש לשיך ערבי. הוא חבש כפיה והתעטף בשינל ופיומה. הוא היה יפה. התלבושת התאימה לו. אני התחפשתי ל ערביה -- ונראנו כמו זוג בדואי מושלם. השתעשענו באותה מסיבה. דן החזיק בחיקו נחש גדול והיה מפחיד בו את הנערות.

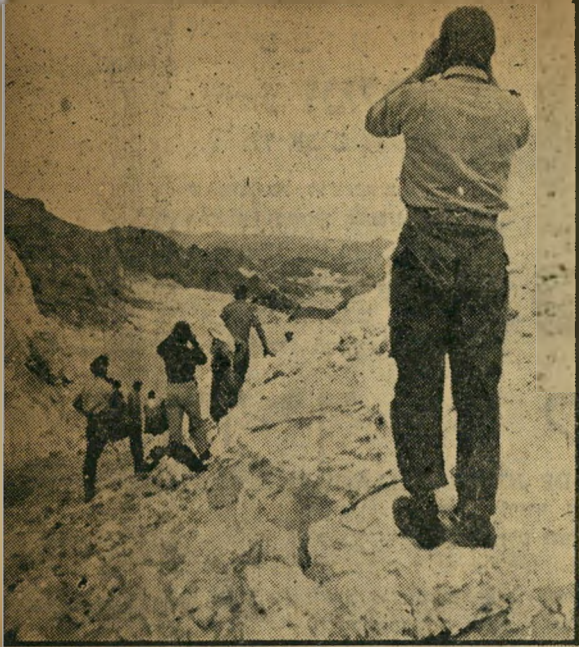
בסוף הערב נשארנו רק כמה אנשים במקום. מישהו ניגן באקורדיון ודני תופף על תוף. זה היה גם כן אחד מתחביביו. עוד מילדות ניכרה בו שמיעה מוסיקלית אבסולוטית. במשך שנים למד לנגן. הוא היה שורק קטעים מסובכים של באן בקלות מפתיעה. כשהיה במזרע למד לנגן על מפותחית, אולם לאחר שנכח בקונצרט של

קדש ברנע. תמונת נוף של נוה המדבר בסיני, אליו ערך דן את טיולו האחרון לפני המסע לפטרה, זמן קצר לפני הנטיגה. התמונה צולמה בידי דן. נוף פראי זה שימש גם נושא לרבים מציוריו של דן גלעד.

פגישה עם ערבים. תמונה נוספת מטרת הצלומים האחרון במצלמתו של דן גלעד. מראה את אנשי הסיור לקדש ברנע בהברת מספר ערבות מהכפר קטיימה, שבאו לשאוב מים ממעינות נוה המדבר.

התמונה האחרונה של דן גלעד (מימין), שצולמה זמן קצר לפני צאתו לדרך הדמים לפטרה. התמונה, בה נראים אנשי הסיור צופים לעבר הרים רחוקים, מבטאת את הרגשת ההרפתקאות של הצעירים שנלו.

נוף מדבר נכלל גם הוא בין צלומיו האחרונים של דן גלעד. בסיוריו לא צייל דן מעולם אנשים או פרופוסים. מצלמתו היתה המחוסן בו אגר את רשמיו הנופים בהם עבר.

הצילומים שהחזרו מן המסע האחרון מעבר לגבול

אמר: "אני מבוסס מהמצרים -- היום הם ניהלו קרב יפה."

שם בעיתון

הגעתי לתל-אביב ומיד ישבתי לכ תוב מכתב לון. כתבתי לו שהמתנה הגדולה ביותר שיכול הוא להעניק לי היתה בזה שלא יצא לסיור. היתה לי ההרגשה שיותר לא אראה אותו. לא פעם דיברתי אתו על המוות. דן לא התיחס לזה ברצינות. הוא האמין שימות צעיר וביקש שבאם יקרה לו משהו אהיה עם הוריו.

בימים הבאים התחלתי לחפש בעתונים אם קרה משהו. כשראיתי שלא קרה זכר הייתי בטוחה שהסיור עבר בשלום. עד אשר קראתי בעתון כי ארבעה אנשים נהרגו בדרך לפטרה. היתה לי הרגשה שלא יכולתי להשתלט עליה. טלפנתי לאילת ושאלתי על דני. לא קבלתי תשובה. ניגשתי אל אחד מחבריו הטובים כדי לברר אם דני היה מסוגל ללכת לפטרה. החבר ענה לי: "אם באמת יצא דני לסיור ארוך אין מקום בארץ שהוא עוד לא מכיר -- זה יכול להיות רק מחוץ לגבולות."

בערב פגשתי אדם שאמר כי ידועים לו שמות ההרוגים. הוא הרגיע אותי ואמר כי דן גלעד אינו בין השמות. האמתית לו. נרגעתי והייתי שקטה. בבוקר גטלתי לו העתון לידי. השורה הראשונה שהזקקה מול עיני היתה ההודעה על הרוגי פטרה. השם הראשון היה שמו של דן גלעד.

לא בכיתי. ישבתי עם העתון בידי ו נעצתי את עיני בו במשך חצי שעה. אמא ראתה שאני יושבת כמות ברק. אמותי לה: "אל תצעקי ואל תבכי -- דן נהרג". כאילו כלום לא קרה קמתי ויצאתי לרחוב. הלכתי והלכתי ברחובות העיר ולא הרגשתי את הנעשה סביבי. עדי התחלתי להבין מה קרה.

לארי אדלר הגיע למסקנה שלא יוכל להגיע לרמתו והפסיק לנגן.

אחר כך החל לתופף. הוא תופף נפלא. היה לו גם קול בלתי רגיל. עמוק וגברי, וכשהחברה היו שרים היה דני שר תמיד בקול שני מיוחד. שלושת האחרים לא היו באותה מסיבה.

למחרת, ביום שני, שבערבו יצאו הארבעה לדרך הגורלית, נסעתי חזרה צפונה. דן הביא אותי עד למטוס. היתה לי הרגשה מוזרה כשעליתי למטוס. בכל פעם כשהייתי נפרדת מן היה נדמה לי שיותר לא אראה אותו. גם הפעם חזרה ההרגשה אלי. רצייתי לרדת מהמטוס ולהפרד ממנו שוב. לא נתנו לי. בכל זאת ירדתי ברגע האחרון ואמרתי לון: "תכתוב אלי אתה הראשון ותבטיח לי שבאמת באמת לא תצא לסיור."

כל הדרך צפונה הרהרתי בדני. הוא היה בחור בלתי רגיל. הוא קרא ספרי מדע, בתוכם על נושאי פיזיקה אטומית, כאילו היו אלה רומנים מרתקים. חברים היו לזוים ממנו כסף ולו לא היה איכפת אם יחזירו לו או לא. מתחת למסוה של גבריות נוקשה הסתתרה נפש פיוטית יפה אשר דני לא רצה שאיש יגלה אותה לעולם. בשעות הפנאי שלו צייר ציורים ונפלאים. אמו מספרת שכאשר היה עוד ילד חיבר פעם שיר על חנה סנש והמורה בבית הספר לא האמינה שהוא מסוגל לחבר שיר כזה. היא הזמינה את ההורים שאישרו כי אכן הוא עצמו כתב את השיר.

אל הוריו היה דני קשור יותר מכל. בגללם לא חתם על שירות קבע בצבא. על המלחמה הסתכל בצורה מיוחדת במינה. כשחזר ממלחמת סיני אמר לי: "המלחמה הזאת לא מוצאת חן בעיני. אני אוהב להי לחם עם שוה לי. אינני יכול להילחם עם אנשים שלמשמע הכדור הראשון מרימים את ידיהם. אני רוצה להילחם בגברים."

הוא לא שנה את הערבים. פעם אפילו

יגון ההורים. קלמן ופנינה קונסטנטינו בהלוית בנו. הצד השני של מסע טיולי הסכנות, בו אין המטיילים התחשבים.